

Deres ref:
Vår ref: 2023/7327
Dato: 30.06.2023
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



HØRING

- FORSLAG TIL ENDRING AV LANDDYRSPORBARHETSFORSKRIFTEN

Mattilsynet gjennomfører høring av forslag til forskrift om endring av landdyrsporbarhetsforskriften.

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Endringsforskriften gjelder tilleggsopplysninger som driftsansvarlige skal gi til myndighetene (Mattilsynet) i forbindelse med registrering eller søknad om godkjenning av rugerier eller anlegg der det holdes landdyr.

Bakgrunn for forslaget

Forslaget bygger på Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/1345 av 1. august 2022 om fastsettelse av regler for gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/429 når det gjelder registrering og godkjenning av anlegg som holder landdyr og samler inn, produserer, bearbeider eller oppbevarer avlsmateriale. Forordningen følger vedlagt høringsbrevet. (Dette er på dansk da norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag.) Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette.

Forslaget skal bidra til at myndighetene (Mattilsynet) får inn bestemte opplysninger om beliggenheten og aktiviteten ved rugerier og anlegg der det holdes landdyr. Opplysningene skal gis av de driftsansvarlige i forbindelse med registrering eller søknad om godkjenning av anleggene. Det er essensielt at Mattilsynet har de aktuelle opplysningene f.eks. hvis det skulle oppstå en beredskapssituasjon.

Forordningen som gjennomføres gir også mulighet for å unnta visse anlegg fra registreringsplikten og vilkår for slike unntak. Muligheten til å gi unntak er likevel svært snever, og Mattilsynet foreslår ingen unntak nå.

Innholdet i forskriftsutkastet

§ 4 nytt annet ledd – gjennomføring av forordning (EU) 2022/1345

Forordning (EU) 2022/1345 gjelder tilleggsopplysninger som skal gis ved registrering eller godkjenning av rugerier og anlegg som holder landdyr. Harmoniserte bestemmelser om registrering og godkjenning av rugerier og anlegg som holder landdyr finnes fra før av i forordning (EU) 2019/2035, som er gjennomført i § 4. Vi foreslår derfor at forordning (EU) 2022/1345 gjennomføres som nytt annet ledd i denne paragrafen.

Forordningen krever at den driftsansvarlige ved registrering eller søknad om godkjenning av anlegget gir myndighetene (Mattilsynet) opplysninger om:

- beliggenheten, med angivelse av adresse og geografiske koordinater (lengde- og breddegrad), av anlegget
- perioden det holdes rugeegg eller landdyr i anlegget hvis dette ikke skjer hele tiden, men f.eks. bare på bestemte årstider eller i forbindelse med bestemte begivenheter.

Disse opplysningene kommer i tillegg til opplysningene den driftsansvarlige allerede er pålagt å gi etter dyrehelseforskriften § 4, jf. forordning (EU) 2016/429 artikkel 84(1) og artikkel 96(1) og landdyrsporbarhetsforskriften § 7.

Forordningen retter seg også til myndighetene og gir dem mulighet til å gjøre unntak fra kravet om registrering av anlegg der landdyr holdes. Dette er nærmere omtalt i avsnittet «Vurdering» under.

Øvrige endringsforslag

Vi foreslår å oppheve definisjonen av «slakterileverandørnummer» i § 3 bokstav e. Begrepet var brukt i utkast til bestemmelser som i sin tid var på høring, men ikke ble vedtatt. Begrepet brukes ikke i den vedtatte forskriften. Det er kun en forglemmelse at definisjonen ikke ble fjernet før forskriften ble vedtatt.

Nytt sammenliknet med gjeldende rett

Nytt sammenliknet med gjeldende rett er at de driftsansvarlige skal gi litt mer nøyaktige opplysninger om beliggenheten av og aktiviteten ved rugerier og anlegg der landdyr holdes.

Vurdering

Forordning (EU) 2022/1345 gir EØS-statene mulighet til å gjøre unntak fra kravet om registrering av anlegg som utgjør en uvesentlig risiko forutsatt at visse kriterier er oppfylt. Muligheten til å gi unntak er i realiteten svært begrenset da vilkårene for å gi unntak er:

- Det skal ikke holdes hov- eller kloddyr på anlegget.
- Det skal ikke holdes hunder, katter eller ildere til avlsformål på anlegget.
- Anlegget må ikke delta i forflytning av holdte landdyr, avlsmateriale eller animalske produkter til eller fra andre EØS-stater eller tredjestater.
- De holdte landdyrene, avlsmaterialet eller de animalske produktene må ikke være bestemt til å skulle bli flyttet vekk fra anlegget.

Vilkåret i det første kulepunktet utelukker at anlegg der det holdes storfe, sauer, geiter, svin, hestedyr, dyr av kamelfamilien eller hjortedyr kan unntas fra registreringsplikten.

Vilkårene gir heller ikke særlig rom for å kunne unnta anlegg der fjørfe eller honningbier holdes. Grunnen til å holde fjørfe er gjerne for å kunne levere livdyr, slaktedy, rugeegg eller konsumegg fra anlegget. Grunnen til å holde honningbier er gjerne for å kunne levere honning fra anlegget. Birøkt baserer seg også i stor grad på at biene flyttes fra et sted til et annet (vandrebirøkt), enten for å samle nektar eller drive pollinering. Følgelig oppfylder anleggene neppe vilkårene i det tredje og/eller fjerde kulepunktet.

Fugler som holdes i fangenskap uten sikte på produksjon av kjøtt, konsumegg eller andre produkter, f.eks. hobbyhold av høns der eggene kun brukes i egen husholdning, defineres som fugler i fangenskap i dyrehelseforskriftens § 4 jf. Forordning (EU) 2016/429 artikkel 4(10). Anlegg der fugler i fangenskap eller honningbier holdes uten at det er ment at fuglene, biene, rugeegg eller produkter som konsumegg eller honning skal flyttes vekk fra anlegget, er det en stor fordel å ha oversikt over hvis det oppstår mistanke om eller bryter ut en alvorlig sykdom på fjørfe/fugler eller honningbier i området. Det har vært flere utbrudd av sykdom i løpet av 2022/23 (Newcastlesyke (ND), høypatogen aviær influensa (HPAI), lukket yngelrâte) som har vist at det er hensiktsmessig å vite hvor disse anleggene er plassert. For kategori A-sykdommer som ND og HPAI krever ellers artikkel 39 i forordning (EU) 2020/687, som er gjennomført i dyresykdomsbekjempelsesforskriften, at alle anlegg der det holdes listeførte arter (fugler) skal ha gjennomgått en klinisk undersøkelse før en veronesone kan oppheves. Derfor vurderer Mattilsynet at heller ikke slike anlegg bør unntas fra registreringsplikten, selv om vilkårene for å gi unntak kan være til stede.

Eksempler på typer av registreringspliktige anlegg der hunder, katter eller ildere normalt ikke holdes for avlsformål er dyrepensjonater, utstillingsplasser og dyremottak. Som oftest er dette anlegg der dyrene bare holdes midlertidig. Før eller senere er det ment at dyrene skal flyttes vekk fra anleggene igjen. Selv om vilkåret i det andre kulepunktet kan være oppfylt, vil vilkåret i det fjerde kulepunktet likevel utelukke at disse anleggstypene kan unntas fra registreringsplikten.

Dyreforretninger og anlegg der det drives oppdrett av hunder, katter, ildere, kaniner, gnagere eller fugler for salg er også typer av anlegg der dyrene er bestemt til å skulle flyttes fra anlegget. Dermed er vilkåret i det fjerde kulepunktet også til hinder for å kunne unnta disse fra registreringsplikten.

Det er ikke relevant å gjøre unntak fra registreringsplikten for husholdninger der hunder, katter, ildere, kaniner, gnagere eller fugler holdes som kjæledyr. Grunnen er at husholdningene ikke regnes som anlegg etter dyrehelseregulverket og uansett ikke omfattes av registreringsplikten.

Alt i alt vurderer Mattilsynet at muligheten til å gi unntak fra registreringsplikten er svært snever. I tilfeller der det kan være rom for å gi unntak er det neppe ønskelig å gjøre det fordi det kan bidra til å svekke beredskapen mot alvorlige smittsomme dyresykdommer. Mattilsynet foreslår derfor ingen unntak nå.

Tilgrensende regelverk/forvaltningsområder

Landdyrsporbarhetsforskriften gjennomfører utfyllende forordninger til dyrehelseforordningens del IV. Det er derfor naturlig at forskriften henger tett sammen med overordnede bestemmelser gitt i dyrehelseforskriften som gjennomfører dyrehelseforordningen. Det er også naturlig at bestemmelsene landdyrsporbarhetsforskriften henger sammen med bestemmelser gitt i andre forskrifter som gjennomfører utfyllende forordninger til dyrehelseforordningen, særlig:

- Dyrehelseovervåkningsforskriften
- Dyresykdomsbekjempelsesforskriften.
- Avlsmaterialeforskriften.
- Landdyrforflytningsforskriften.
- Dyreimportforskriften.

Oppbygning av forskriften

Forslaget gjennomfører en forordning. Forordningsformen velges av EU i tilfeller hvor man har behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EU, og hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsland, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av

behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningen "som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden", jf. EØS-avtalen art. 7. I Norge er "henvisningsteknikken" valgt for å ivareta dette kravet, se forslag til § 4 nytt annet ledd. Dette innebærer at den forskriftsteksten som vedtas, fastsetter at vedkommende forordning, i EØS-tilpasset form, skal gjelde som forskrift, uten at teksten der EØS-tilpasningene er innarbeidet, formelt vedtas som forskrift.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er forordningsteksten lagt ved høringen her. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Konsekvensutredning

Endringsforskriften fører til at driftsansvarlige for rugerier og anlegg med holdte landdyr får noe mer arbeid med å overføre opplysninger til Mattilsynet når de skal registrere eller søke om godkjenning av anleggene.

Endringsforskriften vil bidra til at Mattilsynet får inn opplysninger som tilsynet er pålagt å ha i sine registre over registrerte og godkjente rugerier og anlegg med holdte landdyr og som vil bedre tilsynets mulighet til å drive smittesporing og sykdomsbekjempelse.

Det ligger allerede delvis til rette for at de driftsansvarlige kan overføre tilleggsopplysningene til Mattilsynet digitalt. Endringsforskriften vil imidlertid kreve endring/oppdatering av Mattilsynets digitale skjematjenester og tilsynssystemer. Det vil neppe medføre vesentlig økte kostnader for Mattilsynet å foreta endringene/oppdateringene. Arbeidet må likevel sees i sammenheng med andre endrings-/oppdateringsbehov i Mattilsynets digitale skjemaer og tilsynssystemer. Mattilsynet har et omfattende arbeid for å ta igjen etterslep på utvikling av sine digitale skjemaer og tilsynssystemer.

Mattilsynet arbeider fortløpende med å oppdatere sine digitale skjemaer og tilsynssystemer. Dersom driftsansvarlige ikke vil kunne oppfylle visse bestemmelser grunnet mangel på tekniske løsninger hos Mattilsynet, ser ikke Mattilsynet for seg å følge opp dette som regelbrudd.

Høringssvar

Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside: [Forslag til endring av landdyrsporbarhetsforskriften – tilleggsopplysninger ved registrering eller godkjenning av rugerier og anlegg som holder landdyr](#). Alle høringssvar vil bli offentliggjort.

Høringsfrist: 14. august 2023

Med hilsen

Vedlegg:

- Forslag til forskrift om endring i landdyrsporbarhetsforskriften
- Forordning (EU) 2022/1345